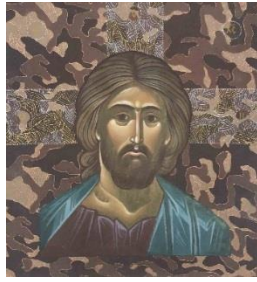

МОЛІТЬСЯ ЗА УКРАЇНУ

«Ікони на ящиках з-під набоїв» Софії Атлантової та Олександра Клименка

Мистецька акція «Придбай ікону – врятуй життя» в рамках проекту «Ікони на ящиках з-під набоїв», спрямована на підтримку Першого добровольчого мобільного шпиталю ім. Миколи Пирогова (ПДМШ), що допомагає як українським військовим, так і цивільним у зоні проведення Операції об'єднаних сил (раніше – Антитерористичної операції) на сході України.

Головна ідея проекту – перетворення смерті (символом якої є ящик від озброєнь) на життя (яке в українській культурі традиційно символізує ікона). Але перемога життя над смертю відбувається не тільки на образно-символічному рівні, але й реальному: митці вже передали ПДМШ близько \$300,000, ставши його головними спонсорами. Останні два роки їхні пожертви склали близько 95% загальних грошових надходжень мобільного шпиталю.

Ікони на ящиках з-під набоїв експонувалися у Європарламенті, Верховній Раді України, Офісі Президента України, Будинку Уряду України, Сеймі Литовської республіки, а також у таких містах як Антверпен, Берлін, Блумінгтон, Бонн, Варшава, Відень, Вінніпег, Гаага, Ганновер, Дніпро, Едмонтон, Кам'янське, Катанія, К'ярамонте-Гульфі, Лейпциг, Лос-Анджелес, Луцьк, Львів, Люблін, Маріуполь, Медон, Мілан, Монреаль, Мюнхен, Оттава, Париж, Покровськ, Прага, Радомишль, Рим, Торонто, Фастів, Філадельфія, Франкфурт-на-Майні, Чикаго, Ясси (42 міста, понад 70 локацій).

Історія

Ідея писати ікони на ящиках від набоїв належить Олександрі Клименку. Восени 2014 р. він разом з дружиною Софією та ще кількома художниками організували виставку на підтримку Головного військового клінічного госпіталю. Серед експонатів виставки були й ікони, але звичайні. Деякі роботи були куплені, у тому числі кілька ікон як дар батальйону «Січ». Олександр був серед тих, кого запросили на базу батальйону вручати ікони. Там він побачив гори ящиків від набоїв до АКМ і звернув увагу, що дошки цих ящиків дуже схожі на ті, на яких він із Софією пишуть ікони.

Цей глибоко католицький інстинкт перетворення того, що є мертвим чи має справу зі смертю, на щось життєствердне і життєдайне має продовження в сьогоднішній Україні через чудовий проект, відомий як «Ікони на ящиках з-під набоїв»...

Ікони, написані на дереві із застосуванням різних фарб, звичайно, не є чимсь новим; так було написано багато найвеличніших в історії християнства ікон. Блискуча ідея Олександра Клименка – скористатися не відполірованою обробленою дошкою, а грубо обтесаними кришками й денцями ящиків, у яких колись зберігалися, набої, гранати та артилерійські снаряди...

Ці ікони перетворюють мотлох, від якого їхня смерть, на життєствердне мистецтво кількома шляхами. По-перше, самим своїм існуванням: бо вони трансформують матеріал, в якому зберігалися боєприпаси, призначені для того, аби вбивати й калічити, на торжество віри та життя...

По-друге, через продаж робіт Софії Атлантової та Олександра Клименка проект «Ікони на ящиках з-під набоїв» підтримує Перший добровольчий мобільний шпиталь ім. Миколи Пирогова, який доправляє медичних працівників до зони воєнних дій на сході України для лікування поранених солдатів і цивільних. Від часу свого заснування, мобільний госпіталь надав допомогу близько 50 тис. пацієнтів, рятуючи чи злагоджуючи багато життів, поламаних російською агресією

Джордж Вейгел, старший член і колишній президент Центру етики та публічної політики у Вашингтоні, США

Він попросив подарувати йому один ящик і намалював на ньому першу ікону – «Богородиця з Немовлям». Ця ікона виглядала так, наче вона була з якогось музею, дуже стара, та й стилістика ікони була з гарної давньої Візантії. «Тоді у мене й виникла ідея концептуального мистецького проекту, в якому можна було б поєднати тему війни з тим, що зовсім не пов'язано з війною, – розповідає Олександр. – Зіткнення речей, антиномічність. Тобто мене зацікавила ця антиномічність, коли ти поєднуєш непоєднуване – дошку від ящиків з-під набоїв та ікону, а в результаті відбувається щось неймовірно органічне. Ти пишеш ікону, а потім таке враження, що вона там уже тисячу років».

Він запросив ще двох художників – Софію Атлантову та Наталію Волобуєву. Вони зробили пробну виставку – хотіли подивитися, як реагуватиме публіка. А офіційний старт проекту відбувся у Софії Київській в лютому 2015 р.

Незабаром до проекту приєднався ПДМШ – не обійшлося без чуда. Ось як про це розповідає Олександр Клименко:

У листопаді 2014 р. мені зателефонував мій знайомий чернець одного з київських монастирів і сказав: “Олександр, я чув що ви збираєте на шпиталь. У мене є для вас гроші”. Я приїхав до нього, і він передав мені цілу сумку з грошима – 100 тисяч гривень. Священик розповів, що цю сумку дав йому якийсь незнайомий пан, який попросив передати гроші тим, хто постраждав від цієї війни, кому найбільше потрібна допомога.

Я сказав, що подумаю. У Головному військовому шпиталі тоді проблем із забезпеченням не було. Може, є якісь проекти, не надто відомі, але дуже потрібні? На своїй стрічці у Facebook я натрапив на допис Геннадія Друзенка, який у відчай просив допомогти розрахуватися за автомобіль для ПДМШ. Я подумав: “Класна ідея – добровольчий шпиталь!” Мене також вразила щирість його заклику про допомогу. Гену я трохи знав – у нас багато спільних знайомих, зустрічався з ним кілька разів до і під час Майдану. Менше з тим, я порозпитував людей, які його добре знають і кому я довіряю, і отримав виключно позитивні відгуки. Я впевнився, що він – людина, яка ці гроші не вкраде, що проект ПДМШ є гуманітарним, важливим для України і буде системно працювати. Тоді я задзвонив Геннадію, сказав що є гроші. Він каже: “Знаєш, ми зараз молимося, бо завтра маємо забрати машину, але нам бракує 70 тисяч гривень. Якщо не розрахуємося, втратимо її”.

Ми зустрілися, Геннадій докладно розповів мені про свій шпиталь, і я зрозумів, що не помилюся. Машину, яку купили за ці гроші, назвали “Ангел”. Шпиталь запустився, і я відчув себе свідком якогось чуда. З такими чудесами тисячу років тому стикалися хіба що киево-печерські монахи.

Це поєднання війни та миру нагадує мені американську печатку, на якій орел тримає оливкову гілку в одній лапі та стріли в другій. Це – чудові твори, одночасно і культура, і патріотизм.

Деніел Фрід, американський політик і дипломат

Ці ікони – як монети: у них є дві сторони. Не буквально, як у деяких ікон, що мають зображення з обох боків; але є два аспекти, які роблять їх унікальними. По-перше, вони є прекрасними творами мистецтва, написаними талановитим подружжям українських художників. Ікони поєднують модерний підхід і традицію, орієнтуючись на зразки, які беруть свій початок ще від візантійських майстрів. Другим важливим аспектом цих ікон є розказана ними історія. Навіть краще сказати так: багато історій, які разом утворюють єдину розповідь про війну і мир, людські страждання та надію. Ікони написані на дерев'яних фрагментах ящиків від боєприпасів, привезених зі Східного фронту, де Україна воює проти груп сепаратистів, яких підтримує Росія. Написані на цих ящиках образи є спробою принести розтерзаному сходу країни надію на мир і справедливість. Але це – не єдина історія, яку можуть розповісти ікони. Кошти від їхнього продажу йдуть на потреби Першого добровольчого мобільного шпиталю ім. Миколи Пирогова (ПДМШ) – неурядового проекту, який відправляє лікарів на фронт. Там вони допомагають пораненим і хворим – і українським солдатам, і місцевим цивільним. Так ікони на ящиках від набоїв демонструють, як насилля і біль можуть перетворюватися на спокій та розраду, вони сприяють цьому перетворенню, яке стає можливим завдяки праці лікарів-волонтерів.

Архімандрит **Кирил (Говорун)**, професор Університету Лойола Мерімаунт в Лос-Анджелесі, Каліфорнія, в.о. директора Екуменічного інституту Гаффінгтона.

Потім я бачив, наскільки ефективно ПДМШ працював на фронті, тому у мене не було вагань щодо того, кому віддавати гроші за продані ікони. Бо гроші мають працювати в системних проектах, де мислять стратегічно.

І тоді концепція мого проекту набула довершеності: перетворення смерті на життя не тільки символічно, але й реально. Тепер я неймовірно щасливий, бо відчуваю себе людиною, яка бере участь у реальному перетворенні смерті на життя, реальній боротьбі зі смертю.

Проект «Ікони на ящиках з-під набоїв» є образом спокути від страждань та кінцевої перемоги любові. Одна з цих ікон є в моєму кабінеті. У своїй роботі я часто стикаюсь зі злом, яке люди творять іншим людям. Але щоранку, коли я бачу ікону, вона змушує мене пригадати, що люди можуть жити в милості та красі. Я високо ціную це.

Професор **Девід Вільямс**, виконавчий директор Центру конституційної демократії, Індіанський університет

Про авторів

АТЛАНТОВА СОФІЯ (нар. 14.12.1981 в Києві) – художниця, письменниця. Вчилася у Київській державній художній середній школі ім. Т.Г. Шевченка та Національній академії образотворчого мистецтва і архітектури.

Працює у галузі монументального і станкового малярства, книжкової графіки, інсталяції. Учасник низки виставок в Україні та за кордоном. Прозові твори входили в короткі списки декількох літературних премій в Україні та за кордоном, зокрема – «Книга року ВВС».

Приходьте, ставайте перед цими іконами, молитесь, заступайтеся за Україну ...

Моя велика вдячність вам [митцям] за те, що ці святі дивляться на нас через призму того болю, який переживає наша країна.

О. Михайло Романів, настоятель Римо-Католицької парафії у Фастові

ОЛЕКСАНДР КЛИМЕНКО (нар. 05. 07.1976 в Києві)– художник, мистецтвознавець, письменник (під псевдонімом Олаф Клеменсен). Член Національної спілки художників України. За проект «Ікони на ящиках з-під набоїв» нагороджений медаллю «За сприяння Збройним Силам України». 1998 року закінчив Національну академію образотворчого мистецтва і архітектури, 2002 року – аспірантуру Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського НАН України. Викладав у

Київському державному інституті декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. М. Бойчука, на Вищих гуманітарних богословських курсах (Київ). Автор вступної статті до альбому «Ювелірне мистецтво України» (К., 2000), низки мистецтвознавчих статей і книги прози «ЛІТО-АТО» (К., 2015). Працює в галузі станкового та монументального живопису. Учасник виставок в Україні та за кордоном, організатор низки літературно-мистецьких акцій та перформансів. Автор ідеї та один з кураторів проекту «Ікони на ящиках з-під набоїв».

ПЕРШИЙ ДОБРОВОЛЬЧИЙ МОБІЛЬНИЙ ШПИТАЛЬ

імені Миколи Пирогова

ПДМШ ім. Миколи Пирогова є найбільшим неурядовим проектом із залучення цивільних медиків до надання медичної допомоги в зоні проведення операції Об'єднаних сил (раніше – антитерористичної операції) в окремих районах Донецької та Луганської областей, який реалізує Благодійний фонд «Перший добровольчий мобільний шпиталь ім. Миколи Пирогова» у співпраці з Міністерством охорони здоров'я України, Міністерством оборони України, Генеральним штабом Збройних Сил України, за підтримки Ради національної безпеки та оборони України.

За період роботи ПДМШ ім. Миколи Пирогова в зоні проведення АТО/ООС, шпиталь надав вчасну та кваліфіковану медичну допомогу більш як 56 000 пацієнтів. Медики-добровольці шпиталю працювали у 49 локаціях у Донецькій та Луганській областях – як у містах і селах, так і в польових умовах та біля контрольних пунктів в'їзду-виїзду (КПВВ) на лінії розмежування.

Веб-сайт ПДМШ: <http://www.medbat.org.ua/uk/>

Придбати ікони: <http://www.medbat.org.ua/uk/help4/>

Зробити пожертву: <http://www.medbat.org.ua/uk/help1/>